

ConocoPhillips Norge *Pensjonskasse*

Forsikringsvilkår

for

ConocoPhillips Norge Pensjonskasse

Versjon nr. 7.0

Innholdsfortegnelse

Side

1. GENERELLE BESTEMMELSER	4
1.1 Om vilkårene	4
1.2 Definisjoner og forkortelser	4
1.3 Forsikringsavtale om pensjonsordningen	5
1.4 Virkeområde og forholdet mellom regelverket	5
1.5 Ikrafttredelse	5
1.6 Forbehold om rett til framtidige endringer.....	6
2. OPPLYSNINGSPLIKT	6
2.1 Pensjonskassens opplysningsplikt.....	6
2.2 Arbeidsgiverforetakets opplysningsplikt.....	6
2.3 Rettighetshavers opplysningsplikt	6
2.4 Konsekvenser av at opplysningsplikten er forsømt	7
3. PREMIE OG PREMIEFOND	7
3.1 Årets premie og engangspremier.....	7
3.2 Betaling av premie.....	7
3.3 Konsekvenser av manglende premieinnbetaling	8
3.4 Konsekvenser ved død	8
3.5 Premiefond.....	8
4. OPPTJENING AV PENSJONSRETTIGHETER	9
4.1 Opptjent pensjon.....	9
4.2 Tjenestetid.....	9
4.3 Deltidsarbeid	9
4.4 Medregning	9
4.5 Medlem som har oppnådd Opptjeningsalderen	10
5. FRIPOLISE	10
6. ALDERSPENSJON	11
6.1 Alderspensjonens størrelse	11
6.2 Uttak av alderspensjon.....	11
6.3 Forsikringsteknisk omregning av ytelser	11
6.4 Beregnet folketrygd.....	12
7. UFØREPENSJON	12
7.1 Rett til uførepensjon	12
7.2 Barnetillegg til uførepensjon	13
7.3 Nedsatt inntektsevne	13
7.4 Fradrag for arbeidsinntekt	13
7.5 Begrensninger i retten til uførepensjon og barnetillegg	14
7.6 Rettighetshavers opplysningsplikt ved søknad om uførepensjon	14
7.7 Rettighetshavers opplysningsplikt mens uførepensjonen utbetales	14
7.8 Konsekvensen av at opplysningsplikten er forsømt.....	15
7.9 Tiltak for å begrense skade eller sykdom	15
7.10 Premiefritak ved arbeidsuførhet.....	15

8. EKTEFELLEPENSIJON.....	16
8.1 Rett til ektefellepensjon ved Rettighetshavers død.....	16
8.2 Utbetalingsperiode.....	16
8.3 Fraskilt ektefelles rettigheter	16
8.4 Begrensninger av rett til ektefellepensjon.....	16
8.5 Krav til dokumentasjon	16
9. BARNEPENSIJON.....	17
9.1 Rett til barnpensjon ved Rettighetshavers død	17
9.2 Utbetalingsperiode.....	17
9.3 Fordeling av barnpensjon mellom søsken.....	17
9.4 Begrensning av rett til barnpensjon.....	17
9.5 Krav til dokumentasjon	18
9.6 Meldeplikt	18
10. UTBETALING AV PENSIJONSYTTELSE.....	18
10.1 Utbetaling av pensjonsytelser og opplysningsplikt.....	18
10.2 Konsekvenser av uriktige eller ufullstendige opplysninger.....	18
10.3 Pensjon fra pensjonsordningen ved samtidig pensjon fra annet hold	18
11. REGULERING PENSIJON UNDER UTBETALING	19
11.1 Alderspensjon, ektefellepensjon og barnpensjon.....	19
11.2 Uførepensjon med eventuelt barnetillegg.....	19
12. UTMELDING AV MEDLEMMER	20
13. ENDRING, UTVIDELSE OG OPPHØR AV PENSIJONSORDNINGEN	20
13.1 Endring av pensjonsordningen	20
13.2 Utvidelse av pensjonsordningen	20
13.3 Oppsigelse og opphør av pensjonsordningen	21
13.4 Forpliktelser overfor Rettighetshavere ved opphør.....	21
14. BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER.....	22
15. ANDRE BESTEMMELSER	22
15.1 Styringsgruppe	22
15.2 Rett til flytting.....	22
15.3 Overdragelse, pantsettelse og begunstigelse	22
15.4 Renter.....	22
15.5 Foreldelse av rett til pensjonsutbetaling.....	22
15.6 Regress	22
15.7 Valuta	23
15.8 Lovvalg ved tvister.....	23
15.9 Ansvarsbegrensning som følge av krigshending	23
VEDLEGG 1 – BEREGNET TILLEGGSPENSIJON FRA FOLKETRYGDEN	24

1. Generelle bestemmelser

1.1 Om vilkårene

Disse forsikringsvilkår (Forsikringsvilkår) gjelder for ConocoPhillips Norge Pensjonskasse (Pensjonskassen), og er fastsatt i henhold til blant annet lov om foretakspensjon, lov om tjenestepensjon, lov om forsikringsvirksomhet og lov om forsikringsavtaler.

1.2 Definisjoner og forkortelser

Arbeidsdyktighets-erklæring	-	Arbeidsgiverforetakets skriftlige bekreftelse på at vedkommende arbeidstaker har full arbeidsevne vurdert i forhold til fulltidsstilling.
Arbeidsgiverforetak	-	Rettssubjekt som har ansatte i sin tjeneste.
Beregningsgrunnlaget	-	Forsikringsteknisk premieberegningsgrunnlag.
FAL	-	Lov om forsikringsavtaler (forsikringsavtaleloven) av 16.06.1989, nr. 69.
Forsikringsbevis	-	Dokument til fripoliseinnehaver som blant annet angir hvilke ytelser forsikringen inneholder.
Forsikringsdekninger	-	Den pensjon (ytelse) som det enkelte Rettighetshaver eller dennes etterlatte skal ha utbetalt etter den kontraktmessige forpliktelse som fremkommer av forsikringsavtalen.
Fripolise	-	Fullt betalt forsikring fra lineært opptjente pensjonsrettigheter for pensjon med fripoliseopptjening for tiden fram til uttredelse fra pensjonsordningen.
FVL	-	Lov om forsikringsvirksomhet (forsikringsvirksomhetsloven) av 10.06.2005, nr. 44.
LOF	-	Lov om foretakspensjon (foretakspensjonsloven) av 24.03.2000, nr. 16.
LOT	-	Lov om tjenestepensjon (tjenestepensjonsloven) av 13.12.2013, nr. 106.
Medlem	-	Arbeidstaker og pensjonist som har rettigheter i henhold til forsikringsavtalen (jf. også LOF § 1-2 (2) bokstav c).
Medlemsforetak	-	Rettssubjekt som har ansatte i sin tjeneste.
Opptjeningsalder	-	Den alder som i forsikringsavtalen angir når Rettighetshavers rett til alderspensjon etter regelverket vil være opptjent.
Premiereserve	-	Avsetning til dekning av kontraktmessige forpliktelser overfor Rettighetshaver, inklusive administrasjonsreserve til dekning av framtidige kostnader.
Rettighetshaver	-	Omfatter medlemmer og fripoliseinnehavere.
Risikopremie	-	Den delen av premien som kun dekker forsikringsrisiko.

1.3 Forsikringsavtale om pensjonsordningen

- (1) Forsikringsavtale er en kontrakt mellom et Arbeidsgiverforetak og Pensjonskassen som regulerer partenes rettigheter og forpliktelser for den etablerte pensjonsordningen. Arbeidsgiver inngår forsikringsavtalen til fordel for nærmere avtalte grupper av sine arbeidstakere og deres etterlatte. Forsikringsavtalen skal følge FAL § 19-2, og kan ellers inneholde bestemmelser om andre forhold som partene ønsker særskilt avtale om.
- (2) Forsikringsavtalen skal blant annet fastsette:
 - a) Pensjonskassens ytelser under forsikringsavtalen.
 - b) Om det er adgang til å reservere seg mot medlemskap.
 - c) Hvem som er eller kan bli medlemmer etter forsikringsavtalen.
 - d) Hvordan man skal forholde seg for å bli medlem, reservere seg mot å bli medlem dersom det er adgang til det, eller tre ut av ordningen.
 - e) Om det skal føres fortegnelse over medlemmene, og om fortegnelsen i så fall føres av Arbeidsgiverforetaket eller av Pensjonskassen.
 - f) Om premien skal betales til Pensjonskassen av Arbeidsgiverforetaket eller av de enkelte medlemmer.
 - g) Arbeidsgiverforetakets plikter i forbindelse med meldinger til eller fra medlemmene.
 - h) Hvem som har krav på ytelsen.
 - i) Hvilke vilkår som må være oppfylt for at pensjonsordningen skal bli effektiv eller skal kunne opprettholdes.
 - j) Medlemmenes adgang til å disponere sine rettigheter etter forsikringsavtalen, jf. FAL § 19-13.

1.4 Virkeområde og forholdet mellom regelverket

- (1) For pensjonsordningen gjelder disse Forsikringsvilkår, og bestemmelser inntatt i forsikringsavtalen mellom Arbeidsgiverforetaket og Pensjonskassen samt de bestemmelser som er inntatt i de enkelte Forsikringsbevis for utstedte Fripoliser.
- (2) Forsikringsbeviset gjelder foran forsikringsavtale og Forsikringsvilkår. Ved motstrid går teksten i forsikringsavtalen foran Forsikringsvilkårene, og Forsikringsvilkårene gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes.

1.5 Ikrafttredelse

- (1) Pensjonsordningen trer i kraft fra det tidspunkt som er avtalt, likevel ikke før første premie er betalt. Pensjonsordningen gjelder alle ansatte i de grupper avtalen skal omfatte, som er 100 % arbeidsdyktig vurdert i forhold til den stillingen vedkommende blir ansatt i (jf. likevel punkt 4.4, 13.1 og 13.2). Dersom første premie betales før avtalt etableringsdato, trer avtalen likevel i kraft fra etableringsdatoen.
- (2) For arbeidstaker som ikke er helt arbeidsdyktig vurdert i forhold til fulltidsstilling, trer pensjonsordningen i kraft den dag vedkommende er helt arbeidsdyktig vurdert i forhold til fulltidsstilling og Pensjonskassen har fått skriftlig erklæring fra Arbeidsgiverforetaket om dette.
- (3) Hvis pensjonsordningen overtas fra annen pensjonsinnretning, faller kravet om arbeidsdyktighet bort. Av hensyn til fastsettelsen av premien, vil helseerklæring bli krevd for de arbeidstakere som er sykmeldt. De arbeidstakere som på grunn av ervervsudyktighet ikke var tatt opp i pensjonsordningen i avgivende pensjonsinnretning, blir ikke tatt opp i pensjonsordningen før skriftlig melding om hel arbeidsdyktighet er sendt Pensjonskassen.

1.6 Forbehold om rett til framtidige endringer

- (1) Pensjonskassen kan i forsikringstiden gjennomføre endringer i forsikringsavtale, Forsikringsvilkår og premier for pensjonsordningen (jf. FAL § 19-8 og LOF § 9-5). Dersom vilkårene for forsikringen blir endret til skade for Arbeidsgiverforetaket og/eller Rettighetshavere, skal disse varsles skriftlig.

2. Opplysningsplikt

2.1 Pensjonskassens opplysningsplikt

- (1) Pensjonskassen skal gi Rettighetshaverne generell informasjon om Pensjonskassen, regelverket for pensjonsordningen og endringer i regelverket. Informasjonen skal være offentlig tilgjengelig (jf. FVL § 2-7 (1 og 2)).
- (2) Pensjonskassen skal hvert år utstede en pensjonsoversikt med nøkkelinformasjon for hver Rettighetshaver (jf. FVL § 3-23). Pensjonsoversikten skal blant annet inneholde informasjon om opptjente årlige pensjonsbeløp og årlige pensjonsbeløp ved antatt opptjening fram til Opptjeningsalder. For Rettighetshavere som har fylt 60 år skal pensjonsoversikten også inneholde prognose for årlig alderspensjon for hver alternativ uttaksalder mellom 62 år og Opptjeningsalder.
- (3) Det skal gis opplysning om størrelsen på standardfradraget og betydningen av dette.
- (4) Opplysninger til Rettighetshavere kan gis via elektronisk kommunikasjon så lenge mottaker ikke har reservert seg mot slik kommunikasjon (jf. FVL § 2-7 (5)).

2.2 Arbeidsgiverforetakets opplysningsplikt

- (1) Når pensjonsordningen etableres, og ved senere endringer, plikter Arbeidsgiverforetaket å gi opplysninger som Arbeidsgiverforetaket kjenner til eller bør forstå kan være av betydning for Pensjonskassen. Opplysningene må være riktige og fullstendige. Arbeidsgiverforetaket plikter fortløpende å melde fra til Pensjonskassen om inntektsendringer, endret stillingsprosent, eller andre endringer som gjelder pensjonsordningen.
- (2) Arbeidsgiverforetaket skal avgi Arbeidsdyktighetserklæringer.
- (3) Arbeidsgiverforetaket plikter å videresende til Pensjonskassen meldinger vedrørende pensjonsordningen som det mottar fra Rettighetshavere (jf. FAL § 19-9). Dersom Pensjonskassen blir økonomisk ansvarlig som følge av Arbeidsgiverforetakets unnløstelse, kan Pensjonskassen kreve erstattet sitt tap av Arbeidsgiverforetaket.

2.3 Rettighetshavers opplysningsplikt

- (1) Når pensjonsordningen etableres, og ved senere endringer, plikter Rettighetshaver å gi opplysninger som vedkommende kjenner til eller bør forstå kan være av betydning for Pensjonskassen, herunder avgi helseerklæring når pensjonsordningen forutsetter dette. Opplysningene må være riktige og fullstendige. Rettighetshaver har plikt til å avlevere den dokumentasjon som Pensjonskassen til enhver tid finner nødvendig. I forhold til Arbeidsgiverforetakets opplysningsplikt etter punkt 2.2, gjelder tilsvarende for medlemmet dersom vedkommende har grunn til å tro at opplysningene ikke er meddelt Pensjonskassen.
- (2) Enver Rettighetshaver er forpliktet til å gi Pensjonskassen de opplysninger, legitimasjoner og attester som er tilgjengelige for vedkommende, og som Pensjonskassen trenger for å kunne ta stilling til pensjonskravet og utbetale pensjonen. Vedkommende må gi riktige og fullstendige svar på Pensjonskassens spørsmål.

- (3) Dersom det gis uriktige eller ufullstendige opplysninger som vedkommende vet eller må forstå kan medføre at det blir utbetalt pensjon som denne ikke har krav på, kan Pensjonskassens styre bestemme at retten til pensjon helt eller delvis skal falle bort. Dersom forholdet bare er lite klanderverdig, bare angår en del av kravet, eller dersom det foreligger særlige grunner, kan vedkommende etter reglene i FAL § 18-1 likevel ha rett til redusert pensjonsytelse i forhold til de pensjonsytelser som er fastsatt i disse bestemmelser.
- (4) Har vedkommende gitt uriktige opplysninger eller fortiet omstendigheter av betydning for pensjonsforholdet eller av andre grunner fått utbetalt for mye, kan Pensjonskassens styre kreve tilbakebetalt for mye utbetalt pensjonsbeløp som er mottatt i strid med redelighet og god tro. Styret kan bestemme at tilbakebetaling skal skje ved reduksjon i framtidige utbetalinger.
- (5) Eventuelle utgifter forbundet med oppfyllelse av opplysningsplikten er Pensjonskassen uvedkommende. Pensjonskassen bærer likevel utgifter til legeundersøkelser og legeattester som den selv krever.
- (6) Opplysningsplikt ved utbetaling av pensjon reguleres av FAL § 18-1.

2.4 Konsekvenser av at opplysningsplikten er forsømt

Dersom det leveres helseerklæring, kan forsømmelse av opplysningsplikten medføre at retten etter forsikringsavtalen helt eller delvis faller bort. (jf. FAL §§ 13-1 til 13-4). Forsømmelsen vil også kunne gi Pensjonskassen anledning til å si opp pensjonsordningen med 14 dagers varsel. Dersom forsømmelsen skyldes svikaktig opptreden, vil Pensjonskassen kunne si opp denne og andre forsikringsavtaler med Arbeidsgiverforetaket med øyeblikkelig virkning (jf. FAL § 13-3).

3. Premie og premiefond

3.1 Årets premie og engangspremier

- (1) Pensjonsordningen skal hvert år tilføres en premie som etter Beregningsgrunnlaget for ordningen vil være tilstrekkelig til å sikre den rett til pensjon som medlemmene opptjener i løpet av året, med tillegg av årets Risikopremier og kostnader etter Beregningsgrunnlaget.
- (2) Årets premie skal beregnes forskuddsvis fra 1. januar etter de regler som Pensjonskassen har meddelt Finanstilsynet, og på bakgrunn av gjeldende grunnlagsrente.
- (3) Engangspremier ved lønnsregulering, pensjonsregulering og Fripoliseutstedelse skal beregnes fortløpende når Pensjonskassen mottar endringsmeldinger fra Arbeidsgiverforetaket.
- (4) Premietariffen kan endres dersom vesentlige forutsetninger som var lagt til grunn ved fastsettelse av Beregningsgrunnlaget endres. Pensjonskassen skal i så fall fastsette fra hvilket tidspunkt de nye tariffene skal gjelde. For inngåtte kontrakter kan Pensjonskassen ikke gjøre endringen gjeldende før første ordinære premieforfall minst fire måneder etter at Arbeidsgiverforetaket har mottatt underretning om den fastsatte endringen.

3.2 Betaling av premie

- (1) Årets premie skal betales forskuddsvis på grunnlag av årlig a-konto betalingsvarsel som oversendes Arbeidsgiverforetaket. Betalingsvarsel ved engangspremier skal oversendes Arbeidsgiverforetaket senest i påfølgende måned etter hvert kvartal hvor engangspremier har oppstått.
- (2) Betalingsfrist er en måned fra den dag Pensjonskassen har oversendt betalingsvarsel til Arbeidsgiverforetaket.

- (3) Det skal betales premie for hver arbeidstaker for tiden fra arbeidstakeren blir tatt opp i Pensjonsordningen og frem til Opptjeningsalderen. Det skal likeledes betales premie for arbeidstaker som har krav på fortsatt opptjening av pensjonsrettigheter som følge av arbeid ut over Opptjeningsalderen, jf. LOF § 4-5.
- (4) Arbeidsgiverforetaket dekker hele premieutgiften ved pensjonsordningen.
- (5) For plikt til å betale renter av premier, gjelder lov om renter ved forsinket betaling, m.m. av 17.12.1976, nr. 100.

3.3 Konsekvenser av manglende premieinnbetaling

- (1) Dersom premie ikke blir betalt innen betalingsfristens utløp, eventuelt etter betalingsutsettelsens utløp, vil det bli tatt dekning i premiefondet for premien, i den grad det foreligger tilstrekkelige midler i premiefondet. Om nødvendig skal det tas dekning i premiefond som forvaltes utenfor Pensjonskassen.
- (2) Foreligger det ikke midler i premiefondet, går pensjonsordningen til opphør hvis betalingen ikke har funnet sted innen 14 dager etter annen gangs betalingspåminnelse er sendt på den forfalte premie (jf. FAL §§ 14-2 og 19-6 og LOF § 15-1 (3)). Ved opphør blir det tatt dekning for Risikopremie for den periode Pensjonskassen har stått risiko for fulle Forsikringsdekninger, i den Premiereserve som er samlet opp for pensjonsordningen.

3.4 Konsekvenser ved død

- (1) Hvis Rettighetshaver dør før Opptjeningsalderen, faller premiebetalingen bort for vedkommende. Betales det terminpremie for vedkommende, får Arbeidsgiverforetaket godskrevet den del av terminpremien som tilsvarer tidsrommet fra dødsdagen til neste premieforfallsdag. Det godskrevne beløp blir overført til premiefondet. Er det betalt premie en gang for alle (engangspremie) for Rettighetshaver, får Arbeidsgiverforetaket ved Rettighetshavers død ikke godskrevet noen del av denne.

3.5 Premiefond

- (1) Det skal opprettes et premiefond for Arbeidsgiverforetaket, jf. LOF § 10–1 (1).
- (2) Midler skal tilføres premiefond i overensstemmelse med bestemmelsene i LOF §§ 10–2 og 12–3, LOT § 8-10 (4), og forskrift til LOT § 6, og skal anvendes i overensstemmelse med bestemmelsene i LOF § 10–3.
- (3) Premiefondsmidler for Arbeidsgiverforetaket som ved årets utgang overstiger seks ganger gjennomsnittet av årets premie og premiene for de to foregående år, skal tilbakeføres til Arbeidsgiverforetaket. Arbeidsgiverforetaket kan bestemme at premiefondsmidler som overstiger tre ganger gjennomsnittet av årets premie og premien for de to foregående år skal tilbakeføres til dette Arbeidsgiverforetaket. Før beslutning om overføring treffes av Arbeidsgiverforetaket, skal spørsmålet forelegges Arbeidsgiverforetakets styringsgruppe for pensjonsordningen til uttalelse, jf. LOF § 10-4.
- (4) Avgjøres premiebetalingen helt eller delvis ved terminpremie, kan Arbeidsgiverforetaket betale inn beløp til pensjonsordningens premiefond.

4. Opptjening av pensjonsrettigheter

4.1 Opptjent pensjon

- (1) Opptjente pensjoner fram til Opptjeningsalder skal for et medlem til enhver tid utgjøre en så stor andel av avkortete pensjoner, jf. punkt 4.2 (2), som pensjongivende tjenestetid på beregningstidspunktet utgjør i forhold til pensjongivende tjenestetid ved Opptjeningsalder, jf. likevel punkt 4.2 (3).
- (2) Pensjonene skal minst utgjøre de beløp som er dekket ved opptjent Premiereserve.
- (3) For medlem som har eller har hatt deltidsarbeid i Arbeidsgiverforetaket, tas det i beregningen av opptjente pensjoner hensyn til historisk arbeidstidsfaktor for vedkommende, jf. punkt 4.3 (2).

4.2 Tjenestetid

- (1) Pensjongivende tjenestetid fastsettes som antall år og dager som har medgått fra arbeidstakeren ble ansatt - eventuelt sist ble ansatt - i Arbeidsgiverforetaket. Det gjøres ingen fradrag for avbrudd i tjenestetiden som skyldes sykdom eller lovbestemt permisjon.
- (2) Medlemmer som får en tjenestetid på minst 30 år ved nådd Opptjeningsalder har rett på fulle pensjonsytelser etter LOF. Medlemmer som får mindre enn 30 års pensjongivende tjenestetid får avkortede pensjoner. Avkortede pensjoner utgjør en så stor andel av fulle pensjoner som tjenestetid ved Opptjeningsalder, avrundet til nærmeste hele antall år, utgjør i forhold til tjenestetid for rett til full pensjon etter første punktum.
- (3) En pensjon som blir aktuell før oppnådd Opptjeningsalder på grunn av død fastsettes på grunnlag av den tjenestetid medlemmet ville ha fått om det hadde vært ansatt i Arbeidsgiverforetaket til oppnådd Opptjeningsalder.
- (4) Tjenestetid inngår ikke i beregning av uførepensjonsrettigheter. Tjenestetid for beregnet alderspensjon og etterlattepensjoner for medlemmer med løpende uførepensjon fastsettes på grunnlag av den tjenestetid medlemmet ville ha fått om det hadde vært ansatt i Arbeidsgiverforetaket til oppnådd Opptjeningsalder.

4.3 Deltidsarbeid

- (1) For arbeidstakere som har eller har hatt varierende eller fast deltidsarbeid, skal det ved beregning av de sikrede pensjonene benyttes en beregnet arbeidstidsfaktor. Denne faktor er gjennomsnittlig arbeidstid i de inntil 30 opptjeningsår før Opptjeningsalder med høyest arbeidstidsprosent. Det forutsettes at den faktiske arbeidstid på beregningstidspunktet varer resten av tjenestetiden.
- (2) Ved beregning av opptjente pensjoner skal det benyttes en historisk arbeidstidsfaktor. Denne faktor er gjennomsnittet av de inntil 30 tjenesteår med høyest arbeidstidsprosent i perioden fra opptak i Pensjonsordningen til beregningstidspunktet

4.4 Medregning

- (1) Det tas ikke hensyn til om arbeidstakere tidligere har vært medlem i annen pensjonsordning, med mindre medregning av tidligere rettigheter er særskilt regulert i forsikringsavtalen.

4.5 Medlem som har oppnådd Opptjeningsalderen

- (1) Medlemmer som har oppnådd Opptjeningsalder og som fortsatt har stilling i Arbeidsgiverforetaket skal godskrives etterfølgende tjenestetid med 1/30 på årsbasis, beregnet i faktisk antall dager.
- (2) Det ses bort fra endringer i lønn og beregnet folketrygd ved beregning av opptjente pensjoner i perioden etter oppnådd Opptjeningsalder.
- (3) Har medlemmet opptjent full pensjon ved oppnådd Opptjeningsalder eller før fratredelse på et senere tidspunkt som følge av godskriving av tjenestetid etter første ledd, skal det når medlemmet deretter foretar uttak av alderspensjon, foretas omregning av pensjonen på grunnlag av den Premiereserve som er knyttet til fullt opptjent pensjon. Forsikringsteknisk kontantverdi av ytelsene skal være den samme før og etter omregningen.
- (4) Det tjenes ikke opp ytterligere pensjonsrettigheter i pensjonsordningen for medlemmer som har fullt opptjent pensjon.

5. Fripolise

- (1) Arbeidstakere som har vært medlem av pensjonsordningen i mer enn 12 måneder sammenhengende, har ved uttredelsen eiendomsrett til sine opptjente pensjoner.
- (2) Ved utmelding fra pensjonsordningen skal Pensjonskassen sørge for at det utstedes Fripolise som sikrer Rettighetshaver rett til opptjent alderspensjon og etterlattepensjon med tilhørende Premiereserve og andel av bufferfond. Det opptjenes ikke Fripoliserettigheter for uførepensjon. Det innebærer at rett til uførepensjon bortfaller ved fratreden.
- (3) Er opptjent Premiereserve knyttet til alderspensjon mellom 50 og 150 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan Rettighetshaver kreve at Premiereserven og en forholdsmessig andel av bufferfond blir overført til annen foretakspensjonsordning eller individuell pensjonsavtale etter lov 27. juni 2008 nr. 62 om individuell pensjonsordning.
- (4) Fratrådt Rettighetshaver har rett til å fortsette opptjeningen av pensjonsrettigheter i en fortsettelsesforsikring, jf. FAL § 19–7. Premie for fortsettelsesforsikringen betales av Rettighetshaver. Rettighetshaver skal i skriftlig melding eller på annen forsvarlig måte varsles om adgangen til å tegne fortsettelsesforsikring. Rettighetshaver må benytte seg av denne adgangen innen seks måneder etter at Pensjonskassens ansvar er falt bort, jf. FAL § 19-7. Pensjonskassen har rett til å overføre fortsettelsesforsikringer etter denne bestemmelsen til et livsforsikringsselskap.
- (5) Når et fratrådt medlem har rett til opptjent pensjon etter bestemmelsene i dette punkt, skal rettighetene sikres i Pensjonskassen. Fripolisen utgjør et eget rettsforhold mellom den som har mottatt Fripolisen og Pensjonskassen som har utstedt den. Fortsettelsesforsikring skal tegnes på samme forsikringsvilkår som Fripolisen.
- (6) Reglene om uttak av alderspensjon og forsikringsteknisk omregning av pensjonsytelser under punktene 6.2 og 6.3 gjelder tilsvarende for Fripoliser.
- (7) Fripoliser skal motta sin andel av årlig overskudd, jf. FORSVL §§ 3-14 og 3-16 og tilhørende forskrifter.
- (8) Pensjonskassen skal sørge for at det årlig utstedes kontoutskrift til Fripoliseinnehaverne og Rettighetshavere med fortsettelsesforsikring, jf. FORSVL§ 3-22. Pensjonskassen skal også sørge for å oppfylle reglene i FAL kapittel 11 om opplysningsplikt, herunder krav om utstedelse av Forsikringsbevis til Fripoliseinnehaverne og Rettighetshavere med fortsettelsesforsikring.

- (9) Dersom opptjent Premiereserve inkludert administrasjonsreserve ved fratreden ikke er tilstrekkelig til å dekke Fripolisens utløste Premiereserve inkludert administrasjonsreserve for opptjent pensjon, skal manglende beløp dekkes av premiefondet eller ved innbetaling fra Arbeidsgiverforetaket.
- (10) Pensjonsordningens regler om barnepensjon og ektefellepensjon gjelder tilsvarende for Fripolisehaverne og Rettighetshavere med fortsettelsesforsikring.

6. Alderspensjon

6.1 Alderspensjonens størrelse

- (1) Retten til full alderspensjon etter pensjonsplanen inntreffer på det tidspunkt Rettighetshaver når Opptjeningsalderen, jamfør likevel punkt 4.2 om tjenestetid. Dersom det er avtalt at alderspensjonen skal reduseres eller opphøre ved en bestemt alder, skjer dette ved utgangen av måneden før Rettighetshaver når denne alderen.
- (2) Rettighetshavere som får mindre enn 30 års pensjongivende tjenestetid får avkortede pensjoner, jf. punkt 4.2 (2). For Rettighetshavere som har deltidsstilling (reduisert arbeidstid) beregnes alderspensjonen først av pensjonsgrunnlaget etter full stilling. Deretter multipliseres pensjonen med arbeidstidsfaktoren, jf. punkt 4.3 (2).

6.2 Uttak av alderspensjon

- (1) En Rettighetshaver kan tidligst ta ut alderspensjon ved fylte 62 år.
- (2) Ved uttak av pensjon skal Rettighetshaver gi Pensjonskassen melding som angir fra hvilket tidspunkt alderspensjon skal utbetales. Dersom det ikke er sendt melding om uttak av alderspensjon innen fylte 75 år, skal pensjonen uansett utbetales. Rettighetshaver kan i meldingen bestemme at uttaket av alderspensjon bare skal gjelde en del av pensjonsytelsen. Graden av uttak kan likevel ikke være mindre enn det som er nødvendig for at samlet årlig pensjon kommer opp på et nivå tilsvarende 20 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Størrelsen av uttaket av pensjon kan senere endres til fullt uttak av alderspensjon. Ved fylte 75 år skal uttaket uansett endres til fullt uttak.
- (3) Alderspensjon skal ytes fra tidspunkt for uttak av alderspensjon og så lenge Rettighetshaver lever. Utbetalingstiden kan settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig alderspensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Rettighetshaver kan kreve at utbetalingstiden for opphørende og livsvarige ytelser settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig alderspensjon utgjør om lag 50 prosent av folketrygdens grunnbeløp.
- (4) Rettighetshaver som mottar uførepensjon, kan ikke samtidig ta ut alderspensjon i den utstrekning samlet uførepensjon og alderspensjon overstiger en pensjonsgrad på 100 prosent. Bli Rettighetshaver ufør etter uttak av alderspensjon reduseres alderspensjonen slik at pensjonsgraden ikke overskrider 100 prosent.

6.3 Forsikringsteknisk omregning av ytelser

- (1) Dersom en Rettighetshaver foretar uttak av alderspensjon enten før eller etter Opptjeningsalderen, skal alderspensjonen omregnes på forsikringsteknisk grunnlag ut fra Beregningsgrunnlaget på uttakstidspunktet og lengden av utbetalingsperioden.
- (2) Dersom størrelsen på pensjonsytelsen, utbetalingstiden eller opphørstidspunktet senere endres av Rettighetshaver, skal alderspensjonen omregnes på forsikringsteknisk grunnlag ut fra

Beregningsgrunnlaget på endringstidspunktet. Slike endringer kan ikke gjøres etter Rettighetshaver har fylt 75 år. Alderspensjon som etter pensjonsplanen skal ytes så lenge Rettighetshaver lever, kan heller ikke omdannes av Rettighetshaver til alderspensjon med annet bestemt opphørstidspunkt.

- (3) Ved omregning av alderspensjon skal forsikringsteknisk kontantverdi av ytelsene være den samme før og etter omregningen. Ved uttak av pensjon skal likevel Pensjonskassen gjøre et standardfradrag i Premiereserven for alderspensjonen på 0,5 prosent ved uttak ved 62 år for Rettighetshavere med fastsatt Opptjeningsalder 67 år, og 0,3 prosent av Premiereserven ved uttak ved 62 år for Rettighetshavere med Opptjeningsalder 65 år. Standardfradraget skal reduseres forholdsmessig per år ved senere uttak.

6.4 Beregnet folketrygd

- (1) Beregnet alderspensjon fra folketrygden regnes som 100 prosent av folketrygdens grunnbeløp tillagt tilleggspensjon fra folketrygden fastsatt etter den beregningsmodell som er vedtatt av Finans Norge, jf. vedlegg 1 til disse Forsikringsvilkår. Beregnet tilleggspensjon fra folketrygden skal likevel minst tilsvare folketrygdens sært tillegg for enslige.
- (2) Ved fastsettelsen av beregnet folketrygd skal det regelverk som gjaldt for folketrygden 31.12.2010 legges til grunn. Som folketrygdens grunnbeløp benyttes likevel det til enhver tid gjeldende grunnbeløp for hver enkelt person.

7. Uførepensjon

7.1 Rett til uførepensjon

- (1) Dersom pensjonsordningen omfatter uførepensjon, inntre retten til denne når Rettighetshavers inntektsevne på grunn av sykdom, skade eller lyte har vært nedsatt med minst 25 prosent i et sammenhengende tidsrom av mer enn 12 måneder. Hvis folketrygden har utbetalt sykepenger i den periode og etter de regler som er fastsatt i loven, inntre likevel retten til uførepensjon tidligst den dag sykepenger fra folketrygden opphører. Det kan fastsettes i forsikringsavtalen at retten til uførepensjon skal inntre etter andre tidsrom enn nevnt over, og/eller at retten til uførepensjon skal inntre ved høyere uføregrad enn 25 prosent.
- (2) Delvis arbeidsudyktighet kan gi rett til uførepensjon i forhold til graden av arbeidsudyktigheten til enhver tid.
- (3) Det er et vilkår for rett til uførepensjon at Rettighetshavers evne til å utføre inntektsgivende arbeid er varig nedsatt og oppfyller minstekrav til nedsatt inntektsevne i samsvar med reglene i dette punkt.
- (4) Det kan ytes midlertidig uførepensjon når det ikke er avklart om inntektsevnen er varig nedsatt. Midlertidig uførepensjon vil tidligst bli utbetalt når Rettighetshaver har framsatt krav på arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, og det må antas at kravet blir innvilget.
- (5) Rett til uførepensjon er betinget av at Rettighetshaver i samsvar med reglene i folketrygdloven § 12-5 har gjennomgått, eller forsøkt å gjennomgå hensiktsmessig behandling og hensiktsmessige tiltak for å bedre arbeidsevnen.
- (6) Uførepensjonen utbetales ikke til Rettighetshaver som har oppnådd Opptjeningsalder.
- (7) Uførepensjon skal samordnes med uførepensjon fra Fripoliser, pensjonsbevis og oppsatte rettigheter i samsvar med LOT § 8-7 (2) og med Rettighetshavers arbeidsinntekter, jf. LOT § 8-9. Uførepensjonen skal reduseres inntil uførepensjonen sammen med eventuell uførepensjon fra

Fripoliser, pensjonsbevis og oppsatte rettigheter utgjør det høyeste av enten den uførepensjon som er fastsatt i forsikringsavtale, eller summen av uførepensjon fra Fripoliser, pensjonsbevis og oppsatte rettigheter. Det skal ved beregningen ikke tas hensyn til ytelser fra Fripoliser, pensjonsbevis og oppsatte rettigheter som dekker inntektstap ved uførhet som ikke omfattes av uføretrygden eller uførepensjon etter forsikringsavtale. Midler som ikke kommer til utbetaling som følge av reduksjon i uførepensjon etter dette avsnitt, skal tilføres Arbeidsgiverforetakets premiefond, jf. § 6 i forskrift til LOT av 27.6.2014, nr. 885.

- (8) Uførepensjon ytes i forhold til graden av uførhet til enhver tid. Den årlige uførepensjonen som er angitt i pensjonsoppgraden, svarer til 100 prosent uførhet.

7.2 Barnetillegg til uførepensjon

- (1) Pensjonsordningen kan omfatte barnetillegg til uførepensjon for barn som Rettighetshaver forsørger eller plikter å forsørge, og som ikke har fylt 18 år. Retten gjelder også Rettighetshavers egne barn som blir født etter at utbetaling av uførepensjon har begynt. Som egne barn regnes også adoptivbarn (jf. punkt 9.1(1)).
- (2) Retten til barnetillegg må legitimeres. Er barnetilletget betinget av at barnet er arbeidsudyktig på grunn av sykdom, skade eller lyte før opphørstidspunktet må det skaffes bevis for slik arbeidsudyktighet. I så fall utbetales barnetilletget så lenge arbeidsudyktigheten varer, likevel ikke lenger enn til det tidspunkt uførepensjonen opphører.

7.3 Nedsatt inntektsevne

- (1) Vurdering av hvor mye en Rettighetshavers inntektsevne er blitt nedsatt, skal bygge på en sammenligning av de inntektsmuligheter som Rettighetshaver hadde før uføretidspunktet og Rettighetshavers inntektsmuligheter etter uføretidspunktet. Uføretidspunktet er det tidspunkt inntektsevnen ble varig nedsatt til minst 25 %. Dersom skade, sykdom eller lyte oppstått i medlemstiden gradvis har redusert Rettighetshavers inntektsevne over flere år, skal det ved beregningen i stedet tas utgangspunkt i Rettighetshavers normale årlige grunnlag for beregning av uførepensjon før slik skade, sykdom eller lyte oppstod, dersom Arbeidsgiverforetaket før uføretidspunktet har underrettet Pensjonskassen om det høyere grunnlag for beregning av uførepensjon som i tilfelle skal legges til grunn ved beregningen av uførepensjon til Rettighetshaver.
- (2) Det kan ytes midlertidig uførepensjon når det ikke er avklart om inntektsevnen er varig nedsatt.
- (3) Inntekt før og etter uførhet fastsettes i samsvar med LOT § 8-3 (3).

7.4 Fradrag for arbeidsinntekt

- (1) Det skal foretas fradrag i uførepensjon til Rettighetshaver som i et kalenderår har pensjonsgivende arbeidsinntekt som overstiger inntekt etter uførhet, som fastsatt etter LOT § 8-3 (3). Mottar Rettighetshaver uføretrygd fra folketrygden, tillegges inntekt etter uførhet, et tillegg på 0,4 ganger folketrygdens grunnbeløp. Reduksjon av uførepensjonen skal tilsvare overskytende inntekt, multiplisert med forholdet mellom uførepensjon ved 100 prosent uføregrad og inntekten før uførhet som fastsatt etter LOT § 8-3 (3). Ved beregningen justeres inntekt før og etter uførhet etter senere regulering av folketrygdens grunnbeløp. Inntektsfradraget i uførepensjonen overføres til Arbeidsgiverforetakets premiefond.
- (2) Rettighetshaver skal opplyse Pensjonskassen om forventet inntekt og om endringer i inntekten. Dersom Rettighetshaver har fått utbetalt for lite eller for mye uførepensjon som følge av at det er lagt til grunn uriktige opplysninger om inntekt, skal det foretas et etteroppgjør. Dersom det er utbetalt for lite, skal differansen etterbetales som et engangsbeløp og dekkes av premiefondet.

Dersom det ikke foreligger tilstrekkelige midler i premiefondet på tidspunkt for etteroppgjør, plikter Arbeidsgiverforetaket å innbetale beløpet som tilskudd til premiefond. Midler som tilbakeføres som ledd i et etteroppgjør, skal tilbakeføres Arbeidsgiverforetakets premiefond, jf. § 6 i forskrift til LOT av 27.6.2014, nr. 885.

- (3) Det skal ikke utbetales uførepensjon når Rettighetshavers pensjongivende arbeidsinntekt i et kalenderår utgjør mer enn 80 prosent av inntekt før uførhet etter reglene i LOT § 8-3 (3), oppjustert i samsvar med senere endringer i folketrygdens grunnbeløp.
- (4) Barnetillegget til uførepensjon reduseres på tilsvarende måte som uførepensjonen.

7.5 Begrensninger i retten til uførepensjon og barnetillegg

- (1) Pensjonsordningen dekker arbeidsuførhet, ikke medisinsk invaliditet alene.
- (2) Retten til uførepensjon inntreffer ikke når arbeidsuførheten skyldes skade som er fremkalt med forsett av Rettighetshaver selv, med mindre Rettighetshaver på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling, (jf. FAL § 13-8)
- (3) Retten til uførepensjon inntreffer heller ikke for uførhet som inntreffer innen to år etter inntredelsen i pensjonsordningen, og som skyldes sykdom, skade eller lyte som Rettighetshaver hadde på dette tidspunkt, og som det må antas at Rettighetshaver kjente til (jf. FAL § 19-10). For enhver forhøyelse av uførepensjonen som ikke skyldes generell lønnsforhøyelse hos Arbeidsgiverforetaket, gjelder tilsvarende bestemmelse. To-års-fristen regnes da fra den dag pensjonen ble forhøyet.
- (4) Har Rettighetshaver tidligere vært med i annen tilsvarende pensjonsordning med rett til uføredekning, og det ikke har vært avbrudd i Forsikringsdekningen, regnes to-års-fristen som om vedkommende fortsatt hadde vært Rettighetshaver av den tidligere pensjonsordningen. Bestemmelsen i dette ledd gjelder kun ved skifte av arbeidsgiver.

7.6 Rettighetshavers opplysningsplikt ved søknad om uførepensjon

- (1) Søknad om uførepensjon må formidles til Pensjonskassen uten ugrunnet opphold. Rettighetshaver plikter å gi riktige og fullstendige opplysninger om alle forhold i forbindelse med arbeidsuførheten, herunder blant annet antall barn det kreves barnetillegg for, og at eventuelt samtidig uttak av alderspensjon ikke medfører en pensjonsgrad på mer enn 100 prosent. Søknaden skal framsette på Pensjonskassens fastsatte skjema, og skal vedlegges uførevedtak fra NAV og nærmere spesifisert dokumentasjon vedrørende barn under 21 år.

7.7 Rettighetshavers opplysningsplikt mens uførepensjonen utbetales

- (1) Så lenge uførepensjonen utbetales, plikter Rettighetshaver å holde Pensjonskassen underrettet om sin helsetilstand og arbeidsdyktighet, og la seg undersøke av lege når Pensjonskassen finner det nødvendig for å avgjøre om betingelsene for utbetaling av uførepensjon og/eller premiefritak er til stede. Rettighetshaver plikter også å holde Pensjonskassen løpende orientert om endringer som er av betydning for uførepensjonens størrelse, herunder om forventet inntekt og om endringer i inntekten.
- (2) Rettighetshaver må også gi melding om endringer i antall barn som gir Rettighetshaver rett til barnetillegg.
- (3) Utbetales barnetillegg som følge av barns ervervsudyktighet, plikter Rettighetshaver å gi informasjon til Pensjonskassen når arbeidsuførheten for barnet opphører.

7.8 Konsekvensen av at opplysningsplikten er forsømt

- (1) Dersom det ved krav om uførepensjon forties, gis uriktige eller ufullstendige opplysninger som Rettighetshaver vet eller må forstå kan føre til at det blir utbetalt uførepensjon som vedkommende ikke har krav på, mister Rettighetshaver ethvert krav mot Pensjonskassen i anledning samme hendelse (jf. punkt 10.2 (1)). Pensjonskassen kan i slike tilfeller kreve regress for allerede utbetalte pensjonsytelser. Dersom forholdet bare er lite klanderverdig, bare angår en liten del av kravet, eller dersom det ellers foreligger særlige grunner, kan Rettighetshaver likevel få delvis uførepensjon (jf. FAL § 18-1, 4. avsnitt).

7.9 Tiltak for å begrense skade eller sykdom

- (1) Rettighetshaver plikter å la seg undersøke av lege når Pensjonskassen finner det nødvendig. Rettighetshaver plikter å følge de behandlingsråd legen gir.
- (2) Dersom Rettighetshaver med forsett eller av grov uaktsomhet ikke gjør det vedkommende plikter etter dette punkt, har Pensjonskassen anledning til å midlertidig redusere uførepensjon inntil Rettighetshaver har innfridd sine plikter.

7.10 Premiefritak ved arbeidsuførhet

- (1) Pensjonsordningen gir rett til premiefritak under uførhet i samsvar med den faktiske graden av uførhet, tilsvarende premiefritak etter LOT § 2-1 (2). Forsikringen omfatter alle Rettighetshavere som ikke har oppnådd Opptjeningsalder, og gir premiefritak i samsvar med uførheten fram til Rettighetshaver har oppnådd Opptjeningsalder.
- (2) Samlet opptjening av rett til alderspensjon på grunnlag av arbeidsinntekt og premiefritak skal ikke på noe tidspunkt overstige opptjening tilsvarende 100 prosent av full stilling.
- (3) Retten til premiefritak inntreffer når Rettighetshavers arbeidsdyktighet på grunn av sykdom, skade eller lyte har vært nedsatt med minst 25 prosent i et sammenhengende tidsrom av 12 måneder. Hvis folketrygden har utbetalt sykepenger i den periode og etter de regler som er fastsatt i loven, inntreffer likevel retten til premiefritak tidligst den dag sykepenger fra folketrygden opphører.
- (4) Premiefritaket blir gitt fra den dag arbeidsuførheten inntreffer, og varer så lenge medlemmet er minst 25 prosent arbeidsufør. Det kan likevel fastsettes i avtalen at premiefritak skal gis fra et annet tidspunkt, eller inntreffe ved annen uføregrad.
- (5) Premiefritaksbeløpet godskrives premiefondet.
- (6) For medlem som på premieforfallsdag er berettiget til premiefritak, gis foreløpig premiefritak forskuddsvis i samsvar med den uføregrad som er registrert for vedkommende. I slike tilfeller avregnes premiefritaket ved neste premieforfallsdag i samsvar med den uføregrad som er erfart i terminen. Hvis det forskuddsvis premiefritaket er for høyt, betaler Arbeidsgiverforetaket den premie som mangler. Hvis det forskuddsvis premiefritaket er for lavt, blir ytterligere premiefritak overført til premiefondet.
- (7) For øvrig gjelder punktene 7.2, 7.4, 7.7-7.9 tilsvarende for premiefritak.

8. Ektefellepensjon

8.1 Rett til ektefellepensjon ved Rettighetshavers død

- (1) Dersom pensjonsordningen omfatter ektefellepensjon, kan ektefelle, eventuelt fraskilt ektefelle, ha rett til ektefellepensjon ved Rettighetshaver død (jf. LOF kapittel 7). Registrert partner etter partnerskapsloven av 30.04.1993 nr. 40, og som senere har opphørt med virkning fra 01.01.2009, likestilles med ektefelle.

8.2 Utbetalingsperiode

- (1) Ektefellepensjon utbetales fra den første dag i måneden etter Rettighetshavers død. Ektefellepensjonen skal opphøre senest ved utgangen av måneden etter gjenlevende ektefelles død, med mindre annet er bestemt i avtalen. Dersom det er avtalt at ektefellepensjonen skal settes ned eller opphøre når gjenlevende ektefelle når en bestemt alder, skjer dette ved utgangen av den måned gjenlevende ektefelle når denne alder, med mindre annet er bestemt i avtalen.
- (2) Ektefellepensjon utbetales uendret selv om gjenlevende ektefelle på ny inngår ekteskap.
- (3) Det kan bestemmes at rett til ektefellepensjon etter nærmere regler skal begrenses. Regler for dette skal følge bestemmelser i LOF, eller være godkjent av Finanstilsynet.

8.3 Fraskilt ektefelles rettigheter

- (1) En person regnes som ektefelle fram til det tidspunkt ekteskapet er endelig oppløst ved bevilling eller dom. Det avgjøres etter den ekteskapslovgivning som gjelder til enhver tid, om fraskilt ektefelle har rett til ektefellepensjon og i tilfelle hvordan denne skal deles mellom ektefelle og fraskilt ektefelle.

8.4 Begrensninger av rett til ektefellepensjon

- (1) Det kan fastsettes i forsikringsavtalen at retten til pensjon kan begrenses.
- (2) Rett til ektefellepensjon inntreffer ikke når:
 - a) Dødsfallet inntreffer innen ett år etter at ekteskapet ble inngått og er en følge av sykdom, skade eller lyte som Rettighetshaver hadde og som det må antas at vedkommende kjente til da ekteskapet ble inngått.
 - b) Ekteskapet er inngått etter at Rettighetshaver har fylt 65 år.
 - c) Ekteskapet ble inngått etter at Rettighetshaver inntektsevne er varig nedsatt med minst 50 prosent.

8.5 Krav til dokumentasjon

- (1) Søknad om ektefellepensjon må formidles til Pensjonskassen på fastsatt søknadsskjema. Utfylt søknadsskjema må vedlegges dokumentasjon som er nærmere spesifisert i søknadsskjemaet, herunder blant annet skifte- eller uskifteattest, vigselsattest og eventuell skilsmisseattest.

9. Barnepensjon

9.1 Rett til barnepensjon ved Rettighetshavers død

- (1) Dersom pensjonsordningen omfatter barnepensjon, kan Rettighetshavers barn, adoptivbarn, stebarn og fosterbarn ha rett til pensjon ved Rettighetshavers død når Rettighetshaver hadde plikt til å forsørge eller forsørget barnet (jf. LOF § 7-1).
- (2) Som forsørgelse regnes når Rettighetshaver har bidratt vesentlig til barnets daglige livsopphold. Som forsørget regnes likevel alltid Rettighetshavers egne barn og barn som har det daglige bosted sammen med Rettighetshaver.
- (3) Som stebarn regnes barn som ektefelle/registrert partner har fra tidligere ekteskap eller utenfor ekteskap som Rettighetshaver plikter å forsørge eller forsørger.

9.2 Utbetalingsperiode

- (1) Barnepensjon utbetales fra den første i måneden etter den måned Rettighetshaver dør, dog tidligst fra den dag barnet blir født. Pensjonen kommer til utbetaling ut den måned barnet fyller 21 år eller har full inntektsevne. Dør barnet før dette, utbetales pensjonen ut måneden etter barnets døds måned.
- (2) Barn som før fylte 21 år er blitt ufør på grunn av sykdom eller ulykkestilfelle har fortsatt rett til barnepensjon etter fylte 21 år. Dette gjelder ikke adoptivbarn som ved adopsjonen var helt eller delvis ufør.
- (3) Barn som mottar barnepensjon har rett til pensjon også utover den fastsatte alder dersom barnet er helt og varig arbeidsufør, og denne arbeidsuførheten allerede var inntrådt da barnet oppnådde denne alder. Denne rett gjelder likevel ikke adoptivbarn som ved adopsjonen var helt arbeidsufør.
- (4) Dør barnet mens det utbetales barnepensjon for vedkommende, utbetales barnepensjon med uforandret beløp til utgangen av måneden etter barnets død.
- (5) Er det avtalt at barnepensjonen skal utbetales første gang eller skal forhøyes når barnet når en bestemt alder, inntreter retten til pensjonen, eventuelt forhøyelsen, fra første dag i måneden etter at barnet når denne alder, med mindre annet er bestemt i avtalen.

9.3 Fordeling av barnepensjon mellom søsken

- (1) Barnepensjon skal deles likt på alle barn med rett til pensjon. Er det avtalt at barnepensjonen skal forhøyes når barnet når en bestemt alder, skal den forhøyede pensjonen deles likt på de barn som har nådd denne alder.

9.4 Begrensning av rett til barnepensjon

- (1) Barnepensjon ytes ikke til adoptivbarn og fosterbarn hvis
 - a) Adopsjonen har funnet sted etter at Rettighetshaver har fylt 65 år.
 - b) Fosterforholdet har tatt til etter at Rettighetshaver har fylt 65 år.
 - c) Adopsjonen eller fosterforholdet inntraff etter at Rettighetshavers inntektsevne er varig nedsatt med minst 50 prosent.
 - d) Dødsfallet inntreffer innen ett år etter at adopsjonen fant sted eller fosterforholdet inntraff, og er en følge av sykdom, skade eller lyte som Rettighetshaver hadde, og det må antas at vedkommende kjente til da adopsjonen eller fosterforholdet fant sted.

- (2) Når særlige grunner tilsier det kan styret i slike tilfeller tilstå hel eller avkortet barnepensjon etter generelle retningslinjer. Barnepensjon utbetales likevel bare til barn som Rettighetshaver på dødsfallstidspunktet pliktet å forsørge eller forsørget.

9.5 Krav til dokumentasjon

- (1) Søknad om barnepensjon må formidles til Pensjonskassen på fastsatt søknadsskjema. Utfylt søknadsskjema må vedlegges dokumentasjon som er nærmere spesifisert i søknadsskjemaet, herunder blant annet skifte- eller uskifteattest og fødselsattest/adopsjonsbevis/vergeattest.
- (2) Ved utbetaling av barnepensjon etter bestemmelsene i punkt 9.2 (3) må det skaffes bevis for at barnet er ervervsudyktig.

9.6 Meldeplikt

- (1) Pensjonskassen skal gi melding til statsforvalteren om utbetaling av barnepensjon til en mindreårig, jf. forskrift til vergemålsloven § 29.

10. Utbetaling av pensjonsytelser

10.1 Utbetaling av pensjonsytelser og opplysningsplikt

- (1) Enhver pensjonsytelse blir utbetalt til de(n) berettigede mot de legitimasjoner Pensjonskassen finner nødvendig.
- (2) Hvis ikke annet er avtalt, blir pensjonene utbetalt i månedlige terminer etterskuddsvis.
- (3) Dersom Rettighetshaver dør mens det utbetales alderspensjon for vedkommende, utbetales alderspensjonen med uforandret beløp til utgangen av måneden etter døds måneden.

10.2 Konsekvenser av uriktige eller ufullstendige opplysninger

- (1) Den som forsettlig gir uriktige eller ufullstendige opplysninger som fører til at det blir utbetalt ytelser fra pensjonsordningen som vedkommende ikke har krav på, kan helt eller delvis miste sitt krav på ytelsene fra Pensjonskassen (jf. FAL § 18-1). Pensjonskassen kan i slike tilfeller kreve regress for allerede utbetalte pensjonsytelser.

10.3 Pensjon fra pensjonsordningen ved samtidig pensjon fra annet hold

- (1) Dersom en alderspensjonist samtidig får utbetalt sykepenger, arbeidsavklaringspenger eller uførepensjon fra folketrygden, kan alderspensjonen reduseres etter regler fastsatt i forsikringsavtalen. Den del av alderspensjonen som ikke utbetales til Rettighetshaver, skal godskrives Arbeidsgiverforetakets premiefond.

11. Regulering pensjon under utbetaling

11.1 Alderspensjon, ektefellepensjon og barnpensjon

- (1) Regler i dette punkt gjelder for kollektivkontrakter, og omfatter ikke Fripoliser.
- (2) Midler tilført pensjonistenes overskuddsfond (jf. LOF § 1-2 (1) e) skal hvert år benyttes som engangspremie for tillegg til ytelsene knyttet til alderspensjon, ektefellepensjon og barnpensjon. Alle pensjoner under samme kollektivkontrakt skal gis samme prosentvise tillegg.
- (3) Tillegg til pensjoner kan i et enkelt år prosentvis ikke overstige den prosentvise økning av folketrygdens grunnbeløp i året. Det kan likevel gis høyere tillegg slik at reguleringen av pensjonene i året og de to foregående år til sammen svarer til den prosentvise økningen av grunnbeløpet i disse tre årene, jf. LOF § 5-10 (4).
- (4) Er midlene i pensjonistenes overskuddsfond i et år ikke tilstrekkelige til å dekke engangspremie for regulering i samsvar med den prosentvise økningen av folketrygdens grunnbeløp i året, kan Arbeidsgiverforetaket bestemme at de nødvendige midler skal overføres til overskuddsfondet fra premiefondet eller ved innbetaling fra Arbeidsgiverforetaket. Midler i premiefondet kan likevel ikke overføres til overskuddsfondet med mindre premiefondet fortsatt vil være tilstrekkelig til å sikre at årets premie og premien for neste år blir betalt. Dersom midlene i pensjonistenes overskuddsfond overstiger det beløp som trengs til engangspremie for årlig regulering, skal resten av midlene tilføres premiefondet senest ved utgangen av året.
- (5) Reguleringstillegg etter dette punkt dekkes forsikringsmessig ved engangspremie fra pensjonistenes overskuddsfond, eventuelt med innbetaling fra Arbeidsgiverforetaket eller tilskudd fra pensjonsordningens premiefond.
- (6) Overstigermidlene i pensjonistenes overskuddsfond i et år det beløpet som trengs til engangspremie for tillegg til pensjoner, skal resten av midlene tilføres premiefondet, senest ved utgangen av året.

11.2 Uførepensjon med eventuelt barnetillegg

- (1) Uførepensjon, med eventuelt barnetillegg, under utbetaling skal oppreguleres årlig i samsvar med avkastningsprosenten for midlene i pensjonsordningens kollektivportefølje til sikring av uførepensjoner under utbetaling. Oppregulering i et år skal likevel ikke overstige en prosentvis regulering i samsvar med endringen i folketrygdens grunnbeløp. Overskytende avkastning skal tilføres Pensjonskassens reguleringsfond for uførepensjon.
- (2) Avkastning som i et år som overstiger det som trengs til oppregulering etter første ledd, skal tilføres pensjonsordningens reguleringsfond for uførepensjon, jf. LOT § 8-10 (2). Midlene i fondet skal brukes til å dekke oppregulering opp til grensen i første ledd i år hvor årets avkastning ikke er tilstrekkelig. Størrelsen på reguleringsfondet kan ikke overstige 5 prosent av Premiereserve for løpende uførepensjon og barnetillegg i pensjonsordningen. Overskytende midler skal tilføres Arbeidsgiverforetakets premiefond.
- (3) Dersom en uførepensjon endres på grunn av endret uføregrad, skal den endrede uførepensjon gis det samme prosentvise reguleringstillegg som gjaldt før endringen.
- (4) Dersom uførepensjonen går over til alderspensjon eller pensjon til gjenlevende ektefelle/registrert partner, evt. barnpensjon, skal den nye pensjonen gis det samme prosentvise reguleringstillegg som følger av bestemmelsen i punkt 11.1. Tilsvarende gjelder reguleringstillegget på overgangstidspunktet, dersom en alderspensjon avløses av pensjon til gjenlevende ektefelle/registrert partner, evt. barnpensjon.

12. Utmelding av medlemmer

- (1) Arbeidsgiverforetaket kan ikke melde medlemmet ut av pensjonsordningen så lenge vedkommende hører til den gruppe eller de grupper av arbeidstakere som pensjonsordningen omfatter. Tilsvarende gjelder også for pensjonister som får utbetaling fra pensjonsordningen. Trer medlemmet ut av gruppen på grunn av fratredelse eller av annen årsak, plikter Arbeidsgiverforetaket å melde vedkommende ut av pensjonsordningen.
- (2) Hvis pensjonsordningen omfatter uførepensjon eller premiefritak, skal Arbeidsgiverforetaket sammen med utmeldingen sende Pensjonskassen en erklæring om Rettighetshavers arbeidsevne ved utmeldingen.
- (3) Pensjonskassen godskriver Arbeidsgiverforetaket terminpremie som er betalt for tidsrom etter uttreddelsen. Mottar Pensjonskassen utmeldingen senere enn én måned etter fratredelsen, kan Pensjonskassen belaste Arbeidsgiverforetaket for Risikopremie for tiden fra fratredelsen til den dag Pensjonskassen mottar melding. Det godskrevne beløp, eventuelt med fradrag av nevnte Risikopremie, blir overført til premiefondet.
- (4) Utmelding kan ikke finne sted hvis pensjonsordningen omfatter uførepensjon eller premiefritak og medlemmet er arbeidsufør etter en grad som minst tilsvarer den laveste uføregrad som kan gi rett til uføreerstatning i henhold til forsikringsavtalen. Hvis retten til uførepensjon og/eller premiefritak ikke inntreffer i henhold til bestemmelsene i punkt 7.1, 7.4 og 7.10, kan utmelding likevel finne sted. Under spesielle forhold kan Arbeidsgiverforetaket med Pensjonskassens samtykke melde Rettighetshaver ut også etter at retten til uførepensjonen eller premiefritaket er inntrådt.
- (5) For medlemmet opphører forsikringen 14 dager etter at skriftlig melding er sendt til medlemmet fra Arbeidsgiverforetaket eller Pensjonskassen. Dersom slik melding ikke er sendt, opphører forsikringen 2 måneder etter at medlemmet ikke lenger tilhørte den gruppe arbeidstakere som pensjonsordningen omfatter.

13. Endring, utvidelse og opphør av pensjonsordningen

13.1 Endring av pensjonsordningen

- (1) Arbeidsgiverforetaket kan inngå avtale med Pensjonskassen om endringer i pensjonsordningen (jf. LOF § 5-8).
- (2) Pensjonskassen kan endre forsikringsavtalen med 14 dagers varsel dersom Arbeidsgiverforetaket har forsømt sin opplysningsplikt. For øvrig forbeholder Pensjonskassen seg retten til å kreve endringer i forsikringsavtalen i den grad myndigheter eller lovgivning gir pålegg om dette.
- (3) Endringer må ikke medføre reduksjon av Rettighetshavere sin rett til opptjent pensjon eller av Premiereserve knyttet til opptjent pensjon på endringstidspunktet. Dersom pensjonsplanen endres ved at pensjonsytelsene settes ned eller fjernes, skal det utstedes Fripolise eller IPA knyttet til alderspensjon og risikodekninger med rett til Fripolise (jf. LOF § 5-9 (2)).

13.2 Utvidelse av pensjonsordningen

- (1) Utvidelse av pensjonsordningen skjer ved at:
 - Forsikringsdekninger som er fastsatt for det enkelte medlemmet blir forhøyet.
 - Det tilknyttes nye forsikringsdekninger.
 - Nye arbeidstakere blir innmeldt i pensjonsordningen.

- (2) Det er en forutsetning for at utvidelsen trer i kraft for den enkelte arbeidstaker, at vedkommende er helt arbeidsdyktig vurdert i forhold til den stillingen vedkommende er ansatt i, på tidspunktet for utvidelsen.
- (3) De samme forsikringsvilkår og øvrige bestemmelser som gjaldt før utvidelsen, gjelder også etter utvidelsen.
- (4) Ved enhver utvidelse av pensjonsordningen kan Pensjonskassen for utvidelsen likevel beregne premien etter annen premietariff, og legge til grunn andre forsikringsvilkår og andre bestemmelser enn de som har vært gjeldende tidligere. Pensjonskassen skal underrette Arbeidsgiverforetaket dersom en slik endring foretas. Dersom Arbeidsgiverforetaket ikke godtar endringen, foretas de nødvendige endringer i forsikringsavtalen, slik at utvidelsen kan falle bort.

13.3 Oppsigelse og opphør av pensjonsordningen

- (1) Ved oppsigelse grunnet flytting av pensjonsordningens midler til annen pensjonsinnretning gjelder en oppsigelsesfrist på 2 måneder fra den dag skriftlig oppsigelse er kommet frem til Pensjonskassen. Opphør av pensjonsordningen grunnet flytting skjer for øvrig i henhold til lovgivningen og Forsikringsvilkårene.
- (2) Pensjonskassen kan si opp forsikringsavtalen med 14 dagers varsel dersom Arbeidsgiverforetaket har forsømt sin opplysningsplikt.
- (3) Pensjonsordningen opphører for øvrig i følgende situasjoner:
 - Arbeidsgiverforetaket bestemmer at pensjonsordningen skal opphøre. Før beslutning treffes skal spørsmålet om endring eller opphør forelegges styringsgruppen for Pensjonsordningen.
 - Det treffes vedtak om at virksomheten hos Arbeidsgiverforetaket skal avvikles.
 - Det følger av bestemmelsene i LOF at pensjonsordningen skal opphøre.
 - Arbeidsgiverforetaket slutter å betale premie til pensjonsordningen og det foreligger ikke midler i premiefondet til dekning av premien.
 - Pensjonskassen sier opp avtalen.
- (4) Anvendelsen av pensjonsordningens premiefond etter opphøret skal skje i samsvar med LOF § 15-3.

13.4 Forpliktelser overfor Rettighetshavere ved opphør

- (1) Overfor den enkelte Rettighetshaver har Pensjonskassen risiko for fulle pensjonsytelser etter pensjonsplanen i en måned regnet fra det tidspunkt varsel er sendt Rettighetshaver om opphøret av pensjonsordningen.
- (2) For Rettighetshaver som er minst 25 % arbeidsufør, men uten rett til uføreerstatning ved opphøret, står Pensjonskassen likevel risikoen for fulle forsikringsytelser så lenge Rettighetshaver er minst 25 % sammenhengende arbeidsufør, men ikke utover 12 måneder fra den dagen arbeidsuførheten inntrådte. Graden av uførhet skal minst tilsvare den laveste uføregrad som kan gi rett til uføreerstatning i henhold til forsikringsavtalen. Ved utløpet av nevnte tidsrom fastsettes Rettighetshavers eventuelle rett til uførepensjon og/eller premiefritak.
- (3) Ved opphør skal Rettighetshavere varsles skriftlig eller på annen forsvarlig måte om opphøret. For den enkelte Rettighetshaver opphører forsikringen en måned etter at varsel om opphør er gitt, eller vedkommende på annen måte er blitt kjent med forholdet. Bestemmelsen i punkt 13.4 (2) gjelder tilsvarende.

14. Behandling av personopplysninger

- (1) Pensjonskassen er ansvarlig for virksomhetens behandling av personopplysninger, og fastsetter formålet med denne behandlingen. Pensjonskassens behandling av personopplysninger er nærmere beskrevet i Pensjonskassens personvernerklæring.
- (2) Pensjonskassen skal utlevere spesifikke personopplysninger til Arbeidsgiverforetaket dersom dette er nødvendig basert på dokumentert formål og tilhørende lovlig behandlingsgrunnlag for den aktuelle utleveringen i samsvar personvernforordningens artikkel 6 som definert i personopplysningsloven § 1. Arbeidsgiverforetaket skal dokumentere formål og lovlig behandlingsgrunnlag i forkant for den aktuelle utleveringen.

15. Andre bestemmelser

15.1 Styringsgruppe

Arbeidsgiverforetak som har pensjonsordning som omfatter 15 eller flere medlemmer skal opprette en styringsgruppe for pensjonsordningen på minst tre personer. Styringsgruppen skal uttale seg om saker som gjelder forvaltningen og praktiseringen av pensjonsordningen (jf. LOF § 2-4).

15.2 Rett til flytting

FVL kapittel 6 og til enhver tid gjeldende bransjeavtale om flytting regulerer flytting av pensjonsordninger, Fripoliser og fortsettelsesforsikringer.

15.3 Overdragelse, pantsettelse og begunstigelse

Så lenge Rettighetshavers krav mot Pensjonskassen ikke er forfalt, kan Rettighetshaver ikke overdra sin rett (jf. FAL § 19-13). Retten til en pensjonsordning kan ikke pantsettes. Den enkelte Rettighetshaver har ikke anledning til å oppnevne begunstiget til de Forsikringsdekninger som er knyttet til pensjonsordningen.

15.4 Renter

FAL § 18-4 regulerer Pensjonskassens plikt til å betale renter.

15.5 Foreldelse av rett til pensjonsutbetaling

Krav på pensjon foreldes når det er gått 10 år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten 3 år fra forfall (jf. FAL § 18-6). Krav som er meldt til Pensjonskassen før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes tidligst seks måneder etter at Rettighetshaver eller dets etterlatte har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt. For øvrig gjelder fristene i foreldelsesloven av 18. mai 1979 nr. 18.

15.6 Regress

Dersom Pensjonskassen er påført tap ved feil eller forsømmelse av Rettighetshaver eller noen som handler på Rettighetshavers vegne, kan det økonomiske tapet kreves erstattet. Det samme gjelder for mye utbetalt beløp som mottakeren kjente til eller burde ha forstått var feil. For mye utbetalt pensjon etter denne bestemmelse kan trekkes fra i framtidige pensjonsutbetalinger.

15.7 Valuta

Alle beløp som har utgangspunkt i forsikringsavtalen, fastsettes i norske kroner (NOK) dersom ikke annet er avtalt.

15.8 Lovvalg ved tvister

Alle tvister knyttet til pensjonsordningen behandles ved norsk domstol, med mindre dette er i strid med ufravikelige regler i gjeldende lovgivning.

15.9 Ansvarsbegrensning som følge av krigshending

- (1) Hvis Norge kommer i krig, kan Kongen bestemme at Pensjonskassens ytelser bare skal utbetales delvis.
- (2) Har Pensjonskassen lidt tap på grunn av krig, kan Pensjonskassens styre vedta at pensjoner under utbetaling og opptjente pensjoner inntil videre skal reduseres så lenge det anses nødvendig av hensyn til Pensjonskassens fortsatte virksomhet. Vedtaket må godkjennes av Finanstilsynet.
- (3) Hvis et medlem dør som følge av frivillig deltakelse i krig for fremmed makt, er Pensjonskassens ansvar begrenset til Premiereserven som var oppsamlet for vedkommende på det tidspunkt dødsfallet fant sted. Premiereserven nyttes til sikring av etterlattepensjoner i det forhold som framgår av punkt 8 og 9.
- (4) Et medlem som har tapt sin inntektsevne som følge av frivillig deltakelse i krig for fremmed makt, har ikke rett til uførepensjon. Pensjonskassens styre kan likevel, med samtykke fra Finanstilsynet, bevilge uførepensjon og etterlattepensjoner med inntil de beløp som ytes etter bestemmelsene i punkt 7 - 9.

Vedlegg 1 – Beregnet tilleggspensjon fra folketrygden

Beregnet tilleggspensjon fra 67 år

Ved fastsettelse av beregnet tilleggspensjon fra folketrygden, basert på pensjonsgivende inntekt, fødselsår og G (G) på beregningstidspunktet, gjelder følgende:

Opptjeningstiden i folketrygden regnes fra fylte 25 år, dog tidligst fra og med 1967, og frem til Opptjeningsalder. Maksimal opptjeningstid fastsettes til 40 år.

Ved beregning legges det til grunn at pensjonsgivende inntekt og grunnbeløp har vært gjeldende i hele opptjeningstiden.

Det beregnes et sluttpoengttall som fremkommer som et veid gjennomsnitt av de beste årlige poengttallene, fra fylte 35 år (dog tidligst fra 1967) til fylte 55 år. Det benyttes knekkpunkt 8G frem til 1.1.1992 og knekkpunkt 6G fra 1.1.1992. Det enkelte års poengttall finnes ved å ta pensjonsgivende inntekt, trekke fra G og dividere med G. Pensjonsgivende inntekt over knekkpunktet inntil 12G medregnes med en tredjedel.

Uavkortet beregnet tilleggspensjon (= pensjonsprosent * sluttpoengttall * G) beregnes som et veid gjennomsnitt i opptjeningstiden hvor en pensjonsprosent lik 45 benyttes frem til 1.1.1992 og en pensjonsprosent lik 42 benyttes fra 1.1.1992.

Beregnet tilleggspensjon er lik uavkortet beregnet tilleggspensjon avkortet i henhold til opptjeningstiden i folketrygden regler, inklusiv overkompensasjon for lønn inntil 5G for de som er født i 1936 og tidligere.

Versjonshistorikk

Versjon nr.	Gjeldende fra	Godkjent	Styresak
1.0	1.1.2008	16.11.2007	5/132
2.0	1.3.2010	28.6.2010	
3.0	1.1.2011	28.3.2011	3/146
4.0	1.1.2017	21.3.2017	6/176
5.0	5.12.2018	4.12.2018	10/187
6.0	7.12.2022	7.12.2022	3.4/210
7.0	4.6.2025	4.6.2025	3.5/225